

Rezultati sa ovog savetovanja o radu biće objavljeni u "Prilozima i saopštenjima" Muzeja za nemačku istoriju.

Wolfgang Herbst

20. ARBEITSKREIS FÜR HAUSFORSCHUNG

U Švicarskoj se od 28. do 31. kolovoza 1974. god. održao 20. sastanak Kružoka za istraživanje povijesti stanovanja. (Arbeitskreis für Hausforschung). Kružok se bavi znanstvenim istraživanjem načina stanovanja kroz povijest, a danas broji blizu 200 pojedinačnih i oko 50 kolektivnih članova iz mnogih evropskih zemalja. Razvio se na njemačkom jezičnom području, a kasnije se proširio na niz susjednih evropskih zemalja, od kojih su najznačajnije Nizozemska, Danska i Švedska.

Skupština Kružoka održala se u gradu Churu, a uvijek se održava uz redovne godišnje sastanke. Skupštinu sačinjavaju članovi Kružoka i predstavnici kolektivnih članova. To su pretežno stručnjaci za zaštitu spomenika kulture i prirode, etnolozi, arhitekti i članovi raznih instituta koji se bave problemom stanovanja iz bilo kojeg aspekta. Skupština je kratka, a sav stručni materijal usmeno se iznosi uz obrazlaganje problema na ekskurzijama koje su sastavni dio svakog godišnjeg sastanka. Prigodom svake skupštine članovi primaju tiskane stručne izvještaje sa sastanka i ekskurzija koje su održane godinu dana prije. Na skupštini je određeno i mjesto idućeg sastanka. To će biti u Regensburgu i Lübecku, a bit će vezano uz problem stanovanja u manjim gradovima.

Ekskurzija koja je bila organizirana u okviru Kružoka obuhvaćala je upoznavanje sa seoskom i malogradskom stambenom arhitekturom švicarskog alpskog prostora. Uvodno izlaganje uoči prvog dana ekskurzije održao je dr. Max Gschwend, a govorio je o tipologiji seoskih kuća u alpskom području Švicarske.

Prvi dan ekskurzije obuhvaćao je put kroz kanton Graubünden, Uri i Bern. Put je vodio preko dva alpska prijelaza Oberalppas, (2044 m.) i Sustenpass (2244 m.). U kantonu Graubünden razgledali smo selo Valendas puno starih i dosta dobro sačuvanih kuća iz 17. i 18. st. Selo je sačuvano kao uzorak, iako dnevne životne potrebe uzrokuju niz promjena, koje nisu bitne za izgled mjesta u cjelini. Ograničenje novih gradnji i zaštita okoline omogućuju njegovu punu zaštitu. U kantonu Bern razgledali smo Erzkanppen Haus (1561. god.) u naselju Wiler. Kuća je građena od balvana, s dekorativnim konzolama i ornamentiranim prozorima. Još uvijek je u funkciji i premda je unutrašnjost adaptirana za suvremeni život, još uvijek je sačuvala svoj osnovni ugođaj. U pokrajini Simmental prošetali smo malim selom Weissenbach, koje je u potpunosti sačuvalo drvenu gradnju kuća i izvorni odnos kuća u odnosu na komunikaciju. Kuće su građene od crnogoričnih balvana, vješto dekoriranih detalja, s jakim strehama, vanjskim dvostranim stubištima i dosta plitkim nagibom krova. Postignuta je uspješna koegzistencija novog načina života sa starim oblikovanjem.

Drugi dan ekskurzije vodio nas je po francuskom i talijanskom dijelu Švicarske. Preko alpskog prijevoja Col du Pillon (1546.m.) spustili smo se u dolinu Rhone. Najinteresantnije je bilo vidjeti selo Ernen koje iako normalno živi, izgleda kao etno park. Zadržan je karakteristični kružni smještaj zgrada unutar naselja. Zgrade imaju donji dio izrađen od kamena, ponegdje žbukan i oslikan, a gornji dio od drva. Cjelovitost ambijenta i potpun uspjeh u zaštiti te vrijedne cjeline pokazuje dometa brige za zaštitu etnografskih spomenika. Preko prijevoja Nufenenpass (2440 m.) spustili smo se u kanton Ticino i posjetili muzej u starom gradu (srednja utvrda) u Bellinzoni. Unutrašnjost muzeja sasvim je suvremeno riješena tako da se novi materijali ponašaju samosvojno, dok im je stari zid kule samo ljuška čija se struktura vidi i doživljava kao dio izložbe. Arhitekt koji je adaptirao branič kulu u izložbeni prostor nije poštivao izvorne visine katova ni komunikacije. On se čeličnim nosačima upire o stari zid a izvodi novu shemu prostora spretno koristeći otvore i detalje u starom zidu. Zanimljiva i prihvatljiva koncepcija.

Zadnji dan ekskurzije vodio nas je po talijanskom dijelu Švicarske, a put je završavao u Churu. Posjetili smo mali gradić Corippo koji se odlikuje tipičnom kamenom arhitekturom. Smješten je na brdašcu iznad alpske rijeke a ispod jakih brdskih masiva. Mjesto ima specijalni tretman kao izuzetna ambijentalna vrijednost. Nakon puta preko Lugana i jezera Como posjetili smo Bondo, malo naselje u podnožju Alpa koje uz romaničku crkvu iz 1250. god. ima stambenu arhitekturu iz 17. i ranog 18.st. sa slikanim i ugribeanim dekorativnim arhitektonskim elementima na pročeljima. Gospodarske zgrade, izgrađene od drva smještene su uokolo tako da se zaštitom ovakvog tipa naselja zaštićuje i jedan izvorni prostorni raspored namjena u naselju.

Svi stručni materijali publicirat će se u ediciji koja će izići iduće godine. Obzirom na našu povijesnu i geopolitičku situaciju, kao i na veze i utjecaje s njemačkog jezičnog područja na način izgradnje i formiranja stambenih prostora, kao i na interesantnu i ustaljenu metodologiju rada koja se u Kružoku provodi, bilo bi korisno i u buduće redovito pratiti rad i stručnu aktivnost kružoka.

dr. Ivo Maroević

CENTRALNI INSTITUT ZA MUZEJE U MAĐARSKOJ

Povodom reorganizacije muzejske službe u Mađarskoj 1968. godine iz tri instituta, koji su do tada kao samostalne ustanove djelovali na organizaciji i unapređenju muzejskih ustanova i muzejske djelatnosti i na odgoju stručnog muzejskog kadra stvorena je Centralna direkcija za muzeje koja danas djeluje kao Centralni institut za muzeje u Mađarskoj. Institut je samostalna ustanova pod neposrednom upravom Mađarske za kulturu.

Institut je nastavio u znatno proširenom opsegu rad i djelovanje integriranih instituta i po svojim osnovnim zadacima